

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи
Хмельницького національного університету

Віктор ЛОПАТОВСЬКИЙ

серпень 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Зміст і види професійної діяльності фахівця
у сфері фізичної культури і спорту**

Призначення Робочої програми

Рівень вищої освіти

Мова навчання

Обсяг дисципліни, кредитів ЄКТС

Статус дисципліни

Факультет

Кафедра

Для освітніх програм різних спеціальностей

Перший бакалаврський

Українська

4

Вибіркова загальної підготовки

Здоров'я, психології, фізичної культури та спорту

Теорії і методики фізичного виховання і спорту

Форма навчання	Обсяг дисципліни		Кількість годин						Форма семестрового контролю		
	Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття						Самостійна робота, у т.ч. ІРС	Залік	Іспит
			Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття				
Д	4	120	51	34		17		69	+		

Робоча програма складена на основі освітніх програм підготовки бакалаврів та стандартів вищої освіти

Робоча програма складена: д.п.н., професор **Олександр СОЛТИК**

Схвалена на засіданні кафедри: Теорії і методики фізичного виховання і спорту

Протокол від 29 серпня 2024 № 1.

Зав. кафедри теорії і методики фізичного виховання і спорту

Олександр СОЛТИК

Хмельницький 2024

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча програма навчальної дисципліни «Зміст і види професійної діяльності фахівця у сфері фізичної культури і спорту» містить теоретичні розділи і практичні завдання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати студент, алгоритм вивчення навчального матеріалу дисципліни «Зміст і види професійної діяльності фахівця у сфері фізичної культури і спорту», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів. Вивчення дисципліни «Зміст і види професійної діяльності фахівця у сфері фізичної культури і спорту» у процесі професійної підготовки фахівців має як суто професійне так і важливе соціальне, педагогічне значення. В навчальній дисципліні розміщені матеріали, які дають можливість оцінити свої власні адаптаційні здібності, рівень комунікативних і організаційних здібностей, виявити основні джерела мотивації тощо. Це в майбутньому допоможе молодій людині при працевлаштуванні, скороченні термінів адаптації, зменшенні впливу криз під час професійної кар'єри тощо.

Мета навчальної дисципліни – є засвоєння теоретичних знань, оволодіння вміннями та навичками, необхідними для ознайомлення зі своєю майбутньою спеціальністю, що прискорить процес адаптації до специфічних умов професійної діяльності в сучасній школі, виробничому колективі та в сфері фізичної рекреації та спорту.

Предмет дисципліни. Залучення до системи знань, та формування практичних умінь що розкривають характер професійного становлення фахівця.

Завдання:

1. Сформувати цілісне уявлення про основні етапи професійного становлення фахівця.

2. Надати відомості про основні складові професійного становлення: професійну орієнтацію, професійну підготовку, адаптацію під час професійної діяльності, визначення мотиваційних джерел та стимулів.

3. Детально ознайомити із особливостями професійної діяльності в якості тренера-викладача, вчителя фізичної культури, працівників громадських об'єднань у сфері фізичної культури і спорту

Результатом успішного вивчення дисципліни мають бути набуті знання за напрямками:

- Особливості профорієнтаційної роботи
- Основні етапи професійного становлення фахівця
- Особливості професійної підготовки
- Адаптація у професійній підготовці
- Основні мотиваційні теорії та стимулювання праці
- Особливості теоретичних і практичних положень професійної діяльності учителя фізичної культури;
- Особливості теоретичних і практичних положень професійної діяльності тренера
- Особливості теоретичних і практичних положень професійної діяльності фахівця з фізичної реабілітації
- Особливості теоретичних і практичних положень професійної діяльності працівника державних або громадських органів управління фізичною культурою
- Закордонний досвід навчання за професіями у сфері фізичної культури і спорту

По завершенню навчання студент повинен уміти:

Студент повинен вміти:

- Застосовувати на практиці здобуті знання стосовно набуття педагогічної професії;
- Застосовувати на практиці здобуті знання стосовно набуття тренерського досвіду;
- Застосовувати на практиці здобуті знання стосовно діяльності фахівця з фізичної реабілітації

- Застосовувати на практиці здобуті знання стосовно діяльності працівника спортивних клубів
- Застосовувати на практиці здобуті знання стосовно діяльності працівника державних або громадських органів управління фізичною культурою

Навчальна робота проводиться у формі лекцій, практичних занять та самостійної роботи. На лекціях подається основний програмний матеріал, який становить основу підготовки майбутнього фахівця. Даються головні відомості та рекомендації щодо виконання практичних завдань.

На практичних заняттях поглиблюються знання з основних питань, висвітлених на лекціях, і перевіряються знання студентів, отриманих на лекціях та в процесі самостійної роботи студента.

Самостійна робота студентів складається: закріплення пройденого матеріалу, з опрацювання рекомендованої літератури, виконання додаткових творчих завдань.

Структура залікових кредитів (4 курс 7 семестр)

Назва теми	Кількість годин, відведених на		
	лекції	практичні заняття	самостійну роботу
Тема 1 – Професійне становлення фахівця	2	2	6
Тема 2 – Професійна орієнтація	2	2	6
Тема 3 – Професійна підготовка.	2	2	6
Тема 4 – Адаптація у професійній діяльності. Професійний відбір	4	2	6
Тема 5 – Мотивація і стимулювання праці	4	2	6
Тема 6 – Надійність учителя фізичної культури	4	2	6
Тема 7 – Професійна діяльність учителя фізичної культури	6	4	6
Тема 8 – Професійна діяльність тренера-викладача	2	2	6
Тема 9 – Професійна діяльність фахівця з фізичної реабілітації	2		6
Тема 10 – Працівники державних або громадських органів управління фізичною культурою та спортивного клубу	2		6
Тема 11 – Структура професійної підготовки фахівців фізичного виховання та спорту в зарубіжних країнах.	4		8
Разом за 7 семестр	34	18	68

Зміст лекційного курсу (4 курс 7 семестр)

№ теми	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
1	Професійне становлення фахівця: Класифікація професій. Основні етапи професійного становлення фахівця. Періодизація професійного становлення Література: [1-6]	2

2	Професійна орієнтація Вікові особливості професійного самовизначення. Проблеми профорієнтації сучасності. Види профорієнтаційної діяльності. Функцій складових системи профорієнтації. Профорієнтація: недоліки, які стали перевагами Література: [1-6]	2
3	Професійна підготовка. Характеристика основних документів, що регламентують освітню діяльність (навчальний план, акредитація, ліцензування спеціальностей). Компетентністний підхід Література: [1-6]	2
4	Адаптація у професійній діяльності. Професійний відбір Адаптація і дезадаптація фахівця в організації, види професійної адаптації, чинники, що впливають на адаптацію. Література: [1-6]	4
5	Мотивація і стимулювання праці Проблема мотивації у професійній діяльності. Особливості мотивації у сфері фізичної культури і спорту. Види стимулювання праці. Література: [1-6]	4
6	Надійність учителя фізичного культури Визначення надійності. Концепція дослідження надійності учителя фізичної культури. Характеристика окремих складових надійності учителя фізичної культури. Література: [1-6]	4
7	Професійна діяльність учителя фізичної культури Література: [1-6]	6
8	Професійна діяльність тренера-викладача Література: [1-6]	2
9	Професійна діяльність фахівця з фізичної реабілітації Фізична реабілітація, як засіб відновлення здоров'я і функціональних можливостей людини, має тривалу історію розвитку у багатьох зарубіжних країнах, зокрема у країнах Північної Америки, Скандинавії, Європи. Фізична реабілітація відрізняється від інших видів реабілітації специфічними засобами і методами. В ній головною діючою особою є фахівець-педагог, який здатний разом з пацієнтом реалізувати програму активної реабілітації з використанням, насамперед, фізичних вправ. Література: [1-6]	2
10	Працівники державних або громадських органів управління фізичною культурою та спортивних клубів Посадова інструкція заступника начальника управління - начальника відділу фізичної культури і спорту управління у справах сім'ї, молоді та спорту. Загальні положення діяльності заступника начальника управління - начальника відділу фізичної культури і спорту управління у справах сім'ї, молоді та спорту. Завдання та обов'язки заступника начальника управління Права заступника начальника управління. Відповідальність заступника начальника управління Загальні положення. Література: [1-6]	2
11	Структура професійної підготовки фахівців фізичного виховання та спорту в зарубіжних країнах. Передовий досвід систем підготовки фахівців фізичного виховання найбільш економічно розвинених країн. Тенденції удосконалення систем підготовки фахівців фізичного виховання передових країн. Література: [1-6]	4
Разом за 7 семестр		34

Перелік практичних занять

№	Тема практичного заняття	Кількість годин
1	Професійне становлення фахівця Література: [1-6]	2
2	Професійна орієнтація Література: [1-6]	2
3	Професійна підготовка Література: [1-6]	2
4	Адаптація у професійній діяльності. Професійний відбір Література: [1-6]	2
5	Мотивація і стимулювання праці Література: [1-6]	2
6	Надійність учителя фізичної культури Література: [1-6]	2
7	Професійна діяльність учителя фізичної культури Література: [1-6]	4
8	Професійна діяльність тренера-викладача Література: [1-6]	2
Разом за 7 семестр		18

**Зміст самостійної роботи
(4 курс 7 семестр)**

№	Зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Опрацювання лекційного матеріалу теми №1, відповідних літературних джерел, підготовка до практичної роботи [1-6].	6
2	Опрацювання лекційного матеріалу теми №2, відповідних літературних джерел, підготовка до практичної роботи [1-6]. Вивчення нового матеріалу: Використання тестів і анкетування у профорієнтаційних цілях.	6
3	Опрацювання лекційного матеріалу теми №3, відповідних літературних джерел, підготовка до практичної роботи [1-6].	6
4	Опрацювання лекційного матеріалу теми №4, відповідних літературних джерел, підготовка до практичної роботи [1-6]. Підготовка до тестового контролю	6
5	Опрацювання лекційного матеріалу теми №5, відповідних літературних джерел, підготовка до практичної роботи [1-6].	6
6	Опрацювання лекційного матеріалу теми №6, відповідних літературних джерел, підготовка до практичної роботи [1-6]. Вивчення нового матеріалу: Визначення професійного середовища у педагогічній діяльності.	6
7	Опрацювання лекційного матеріалу теми №7, відповідних літературних джерел, підготовка до практичної роботи [1-6].	6
8	Опрацювання лекційного матеріалу теми №8, відповідних літературних джерел, підготовка до практичної роботи [1-6]. Підготовка до тестового контролю	6
9	Опрацювання лекційного матеріалу теми №9, відповідних літературних джерел, підготовка до практичної роботи [1-6].	6
10	Опрацювання лекційного матеріалу теми №10, відповідних літературних джерел, підготовка до практичної роботи [1-6]. Вивчення нового матеріалу: Діяльність спортивних клубів	6
11	Опрацювання лекційного матеріалу теми №11, відповідних літературних джерел, підготовка до практичної роботи [1-6]. Підготовка до тестового контролю Підготовка до контрольної роботи [1-6].	8

Технології та методи навчання

Процес навчання з навчальної дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій, зокрема: технологія проблемного навчання, технологія індивідуалізації навчання, презентації, технології дистанційного навчання.

У процесі викладання навчальної дисципліни активно використовуються методи навчання: лекції (усні, словесні та наочні з використанням методів візуалізації); виконання практичної роботи; рішення задач; самостійна робота (вивчення нового матеріалу).

Необхідні інструменти, обладнання, програмне забезпечення: мультимедійний проектор, комп'ютерна техніка, пакети прикладних програм (платформа ZOOM).

Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час лекційних та практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком навчального процесу. При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

- тестовий контроль теоретичного матеріалу з тем;
- тестовий контроль теоретичного матеріалу з тем, винесених на самостійне опрацювання;
- здача практичних робіт

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати поточного контролю/

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у семестрі

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за інституційною **чотирибальною** шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих **позитивно** з урахуванням коефіцієнта вагомості.

Поточний контроль здійснюється під час проведення аудиторних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Форми проведення поточного контролю під час навчальних занять проходять у вигляді тестового. Протягом навчання передбачено три тестових контролю на 4, 10 і 16 тижнях.

Тестовий контроль №1 охоплює матеріал 1-4 тем.

Тестовий контроль №2 охоплює матеріал 5-8 тем.

Тестовий контроль №3 охоплює окремі питання 2, 6 і 10 тем, винесених на самостійне вивчення.

Під час контролю визначається рівень засвоєння теоретичного матеріалу дисципліни.

На 8 і 16 тижні проводиться захист практичних робіт, які виконувались упродовж семестру. Підсумковий контроль проводиться у вигляді заліку та виставляється за поточними оцінками, отриманими упродовж семестру. Під час семестрового контролю враховуються результати задачі усіх видів робіт згідно із структурою залікових кредитів.

Оцінювання навчальних досягнень студента за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота			СРС
Поточний контроль	тестовий (теоретичних)	Поточний контроль. практичних робіт	Захист
			Поточний тестовий контроль

знань) TK1, TK2,	ЗПР 1, ЗПР 2		(теоретичних знань) TK3
ВК: 0,4	0,2	0,2	0,2

Оцінювання тестових завдань

Для перевірки теоретичних теоретичного матеріалу у продовж семестру здобувачі вищої освіти проходять два тестових контролі TK1, TK2. Для перевірки рівня засвоєння знань, винесених на самостійне опрацювання, передбачено тестовий контроль TK3.

Тематичний тест для кожного студента складається з двадцяти питань. Оцінювання здійснюється за *чотирибальною* шкалою. На тестування відводиться 40 хвилин. Правильні відповіді студент записує у талоні відповідей. Студент може також пройти тестування і в он-лайн режимі у модульному середовищі для навчання MOODLE.

При отриманні негативної оцінки тест слід перездати до терміну наступного контролю. Оцінювання тестів здійснюється в залежності від кількості вірно розв'язаних завдань. Так, від 95 % до 100 % - відповідає оцінці відмінно «5»; від 75 % до 95 % виставляємо оцінку добре «4»; від 60 % до 75 % відповідає оцінці задовільно «3». Менше за 60 % відповідає рівню незадовільно і потребує перездачі.

Оцінювання практичних завдань

Упродовж семестру за дисципліною передбачено виконання шести практичних робіт. Кожна робота оцінюється окремо за чотирьох бальною шкалою.

«Відмінно» - студент отримує за вірно виконану роботу, без помилок. Усі завдання розв'язані у повному обсязі. Роботу оформлено належним чином. Зміст виконаних завдань повністю відповідає тематиці практичної роботи та обраному варіанту завдання. Окрім того студент повністю розуміє мету і хід праведної роботи, може пояснити, яким чином виконувалося завдання та розрити практичне використання отриманих результатів.

«Добре» - студент отримує при незначних, несуттєвих помилках. Присутні окремі огріхи у розрахунках, проте вони суттєво не вплинули на підсумковий результат. Водночас здобувач вищої освіти у достатній мірі орієнтується із змістом і значенням практичної роботи.

«Задовільно» - студент отримує при повністю виконаному практичному завданні, проте у роботі наявні суттєві помилки, відхилення від поставлених завдань. Робота оформлена із чисельними огріхами, здобувач погано орієнтується із ходом і змістом виконаної роботи.

Студенти заочної форми навчання також виконують вказані вище практичні роботи, проте замість оцінок за підсумком виконаних робіт студенти отримують статус «зараховано» та у подальшому можуть бути допущені до здачі тестових контролів і проходження іспиту.

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до електронного журналу. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС наведені у таблиці.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна інтервальна шкала балів	Інституційна оцінка, критерії оцінювання	
A	4,75–5,00	5	Зарах ОВАНО <i>Відмінно</i> – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навичок <i>Добре</i> – повне знання навчального матеріалу з
B	4,25–4,74	4	

				кількома незначними помилками
C	3,75–4,24	4		<i>Добре</i> – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
D	3,25–3,74	3		<i>Задовільно</i> – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00–3,24	3		<i>Задовільно</i> – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00–2,99	2	Незараховано	<i>Незадовільно</i> – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00–1,99	2		<i>Незадовільно</i> – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

Питання винесені до оцінки теоретичних знань у ході тестового контролю.

1. Охарактеризуйте основні терміни, які вживаються у професійній діяльності.
2. Назвіть відомі Вам етапи професійного становлення фахівця.
3. Наведіть відомі Вам класифікації професій.
4. Охарактеризуйте складові професійної орієнтації.
5. Розкрийте основні перепни на шляху проведення профорієнтаційної роботи.
6. Які професії на Ваш погляд є найпопулярніші та найщасливіші?
7. Охарактеризуйте етапи професійної підготовки.
8. У чому полягає суть підготовки фахівців на основі освітньо-кваліфікаційних характеристик?
9. Поясніть суть професіографічного підходу у підготовці фахівця.
10. Поясніть суть акмеологічного підходу у підготовці фахівців.
11. Що розуміють під компетентнісним підходом у професійній підготовці фахівця?
12. Назвіть відомі Вам принципи професійної підготовки.
13. Охарактеризуйте основні методи навчання.
14. Розкрийте поняття професійної адаптації.
15. Охарактеризуйте відомі Вам види професійної адаптації
16. Назвіть відомі Вам кризи професійного становлення
17. Що потрібно знати майбутньому працівнику при оформленні його на випробувальний термін?
18. Що таке професійний відбір?
19. Охарактеризуйте відомі Вам теорії мотивації персоналу.
20. Які Ви знаєте мотиви праці?
21. Які методи використовують в управлінні мотивацією.
22. Які умови важливо дотримуватись для покращення мотивації на підприємстві?
23. Розкрийте відомі Вам визначення надійності.
24. Охарактеризуйте надійність суб'єкта праці.
25. З яких елементів складається структурно-функціональна модель надійності викладача фізичного виховання.
26. Які показники належать до професійно-педагогічного середовища викладача фізичного виховання.
27. Вкажіть спеціальності, які існують у сфері фізичної культури і спорту.
28. З яких елементів складається професійна майстерність вчителя фізичної культури.
29. Які функції виконує вчитель фізичної культури.
30. З чого складається педагогічна техніка вчителя фізичної культури.
31. Які посадові обов'язки вчителя фізичної культури?
32. Вкажіть основні функціональні обов'язки тренера.
33. Які складові входять до професійної майстерності?

34. Які основні питання вирішує тренер в процесі організації тренувального процесу?
35. Охарактеризуйте особливості підготовки спортсмена до змагань.
36. Чим займається фахівець фізичної реабілітації?
37. Де працює фахівець фізичної реабілітації?
38. Які вміння важливо мати для фахівця з фізичної реабілітації?
39. Які службові обов'язки покладаються на фахівців з фізичної реабілітації?
40. Які основні завдання покладені на заступника начальника управління - начальника відділу фізичної культури і спорту управління у справах сім'ї, молоді та спорту?
41. Які основні завдання покладені на головного спеціаліста відділу з питань фізичної культури та спорту?
42. Охарактеризуйте діяльність спортивного клубу.
43. Проведіть порівняльний аналіз фізкультурно-спортивної роботи у нашій країні з іншими розвинутими закордонними країнами.
44. Вкажіть які особливості підготовки фахівців в галузі фізичної культури і спорту в зарубіжних країнах.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Гарькавець С. О., Волченко Л. П. Спілкування в педагогічному процесі : навчальний посібник. Житомир : ТОВ «Видавничий дім “Бук-Друк”», 2021, 100 с
2. Герцик М.С., Вацеба О.М. Вступ до спеціальностей галузі «фізичне виховання і спорт»: Навчальний посібник/2-е вид. – Львів: Українські технології, 2003. – 232с.
3. Засадничі основи професійної адаптації молодого вчителя / О. М. Сагач // Освітні обрії. - 2023. - Т. 56. - № 1. - С. 30-33.
4. Лукіячук А.М. Психологічні основи професійного становлення та розвитку особистості майбутнього кваліфікованого робітника: навчально-методичний посібник.. Вид 2-ге, поробл. доповн, Біла Церква : БІНПО, 2020. 139 с.
5. П'янківська, Л. (2021). Професійна мотивація особистості: теоретичний аспект. грааль науки, (2-3), 532-536. <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.02.04.2021.108>
6. Скрипка, І. М. Міжнародний досвід підготовки фахівців фізичної культури та спорту до викладання в школах(аналіз навчальних планів) [Текст] / І. М. Скрипка // Олімпійський та параолімпійський спорт : науковий журнал / Міністерство освіти і науки України, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка ; [гол. ред. П. Ф. Рибалко, редкол.: С. А. Лазоренко, М. О. Лянной, М. О. Носко та ін.]. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2023. – Вип. 2. – С. 31–34. – DOI: 10.32782/olimpstu/2023.2.7

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Глужман О.В., Володько В.М. Особливості підготовки педагогічних кадрів в університетах США // Педагогіка і психологія. . 1998. . №4. . С.133- 140
2. Mong Ню Н. Forskningsartikler: forskningsartikler: temanummer Norges idrettshøgskole, 2022. URL: <https://doi.org/10.23865/jased.v3.1463>.